Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Närings-, trafik- och miljöcentralen
Centre for Economic Development, Transport and the Environment

Moottorikelkkailureittien ohjaavuus ja muu maastoliikenne

REILA, Lappi-toimijoiden tapaaminen
13.10.2015 Lapin AMK

Pekka Herva, Lapin ELY-keskus

15.10.2015

Maastoliikennelaki (1710/95)

1§ Lain tarkoitus on ehkäistä haittoja, joita luonnolle muulle ympäristölle, luontaiselinkeinolle, yleiselle virkistyskäytölle aiheutuu moottorikäyttöisten ajoneuvojen käyttämisestä maastossa ja moottori-kelkkailureitillä sekä edistää liikenneturvallisuutta

3 § Moottorikäyttöisellä ajoneuvolla konevoimalla liikkuvaa kulkuvälinettä, joka kulkee maalla tai jäällä, eikä kulje kiskoilla. (vesicross-kilpailut)

Maastolla maa-aluetta ja jääpeitteistä vesialuetta, joka ei ole tie ja jota ei ole tarkoitettu moottoriajo-neuvo-, kisko tai ilmaliikenteeseen. (kl-väylä, silta)

Reittisuunnittelu

- Maastoliikennelain 15 § reittisuunnitelman laatiminen kunnassa ja katsotaan 16 §:n reitin perustamisen edellytykset –> reitistä ei saa aiheutua huomattavaa haittaa luonnolle(SL-alue) asuinympäristöön, virkistyskäytölle (yleiskaava), luontaiselinkeinoille, maa- ja metsätaloudelle…
- Lapissa on moottorikelkkailureittejä 3500 km ja 5000 km kelkkauria (MK-kaavassa +yhteystarve)
- Pitkät reitit (runkoreitit) yhdistävät kunta- ja matkailukeskukset toisiinsa
- Matkailu- ja kuntakeskusten ympärillä useita rengasreittejä, joiden lanaus 10-40 kertaa /talvi

Kelkkaurista moottorikelkkailureittejä

- Kunnat valitsee reiteiksi kehitettävät kelkkaurat ja lakkauttaa muut urat tai jättää syvän lumen uriksi omalla vastuulla ajo (poronhoito pelastuspalvelu)
- Moottorikelkkailureittien luokittelu reittipohjan kunnostuksen, siltojen, lanauksen ja liikenne-määrien osalta => reittiturvallisuus 40 km/h
- Moottorikelkkailureittejä perustetaan 100 km/a
- Reittitoimitus, reittien perustaminen ja lanaus - kuntataloudelle merkittäviä kustannuksia ja hyöty kohdistuu safariyrityksille ja harrastajille

ELY-keskuksen tehtävät

- Maastoliikennelain 15 § Reittisuunnitelmasta ja 30 § Lupa kilpailuihin ja harjoituksiin; lausunto
- 8 § Alueelliset kiellot ja rajoitukset haittojen ehkäisemiseen (1 §) maa- ja jääpeitteisellä vesialueella; päätös, 8 jääaluetta
- 28 § Erityislupa liikuntarajoitteisille päätös, 45 kpl
- 32 § Lain yleinen valvonta – 2. mom. maasto-valvontaa tekee poliisi, tullilaitos, rajavartiolaitos
- Kuntien, safariyritysten, maanomistajien ja kansalaisten ohjaus ja neuvonta

Talvella maastossa ajaminen

- Luvaton syvän lumen kelkkailu on viime talvina lisääntynyt maastossa merkittävästi, Freeride-moottorikelkat, joissa räpylätelat kulkevat pohjia myöten ja tuhoavat merkittävästi puuntaimia
- Metsähallituksessa on suunnitteilla syvänlumen kelkkailualueita, joihin myydään lupia. Myös syvänlumen kelkkauria mahdollisesti osoitetaan
- Voidaanko syvän lumen kelkkailusta ohjaamalla tehdä matkailutuote?
- Mihin vetovoimaiset syvänlumen alueet ja reitit?
- Vaihtoehtona voisi olla retkeilykelkkailu-tuote

Kesällä maastossa ajaminen

- Mönkijällä ajamiseen osoitettu uria Ylä-Lapissa
- Kunnan lupa mönkijäreitille (30 §)
- Mönkijäreiteillä ajo ei ole vetovoimainen matkailutuote safaritoiminnassa
- Yleistä tarvetta perustaa mönkijäreittejä ei ole
- 8 §:n kielto- ja rajoitusalueita ei maa-alueilla, maastossa ajo vaatii aina maaomistajan luvan
- 28 §:n ELY-keskuksen erityislupa liikunta-rajoitteisille tai 4 §:n vaikeasti liikuntarajoitteiset ajavat maastossa maastoliikennelain nojalla

Reitillä ja maastossa ajon turvallisuus

- Kelkkauran muutos reitiksi parantaa turvallisuutta
- Maanteiden ja kaavateiden alitus tunnelissa
- Poliisin valvonta merkittävää; nopeus ja ajokunto
- Kelkkailijan asenne ratkaisevan tärkeää
- Reitillä liikkuu rekikoirasafarit, talvipyöräilijät
- Reittiturvallisuuteen vaikutta reitin siirtäminen jäältä maalle, toistuva lanaus, leveys, reittien opasteviitat, paikansijainti ja koordinaatit
- Valtakunnallisesti yhtenäiset pelastuspalvelu-kartat ja -toimintatavat, nopea paikantaminen

Tankajoen silta moottorikelkkailureitillä Vuotso – Kakslauttanen. Siltojen korkeita kustannuksia pyritään välttämään olemassa olevia siltoja hyödyntämällä.

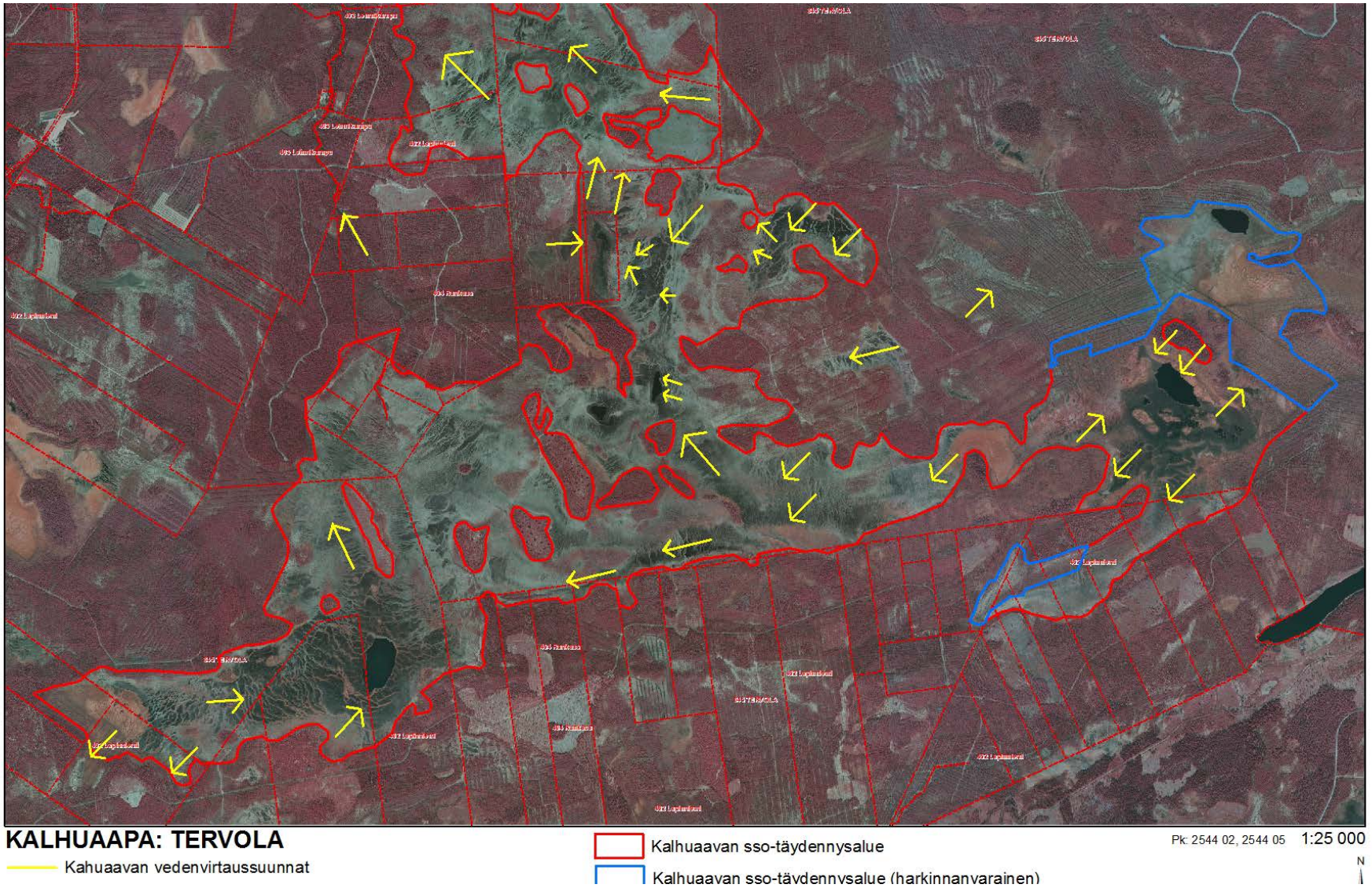

Arvokas Kalhuaapa on kartoitettu soidensuojelun täydennysohjelmassa 2013-14. Veden virtaussuunnat ja rimpialueet huomioidaan reittilinjauksessa, paannejään välttäminen ja suon luonnontilaisuuden ja hydrologisen kierron turvaaminen.

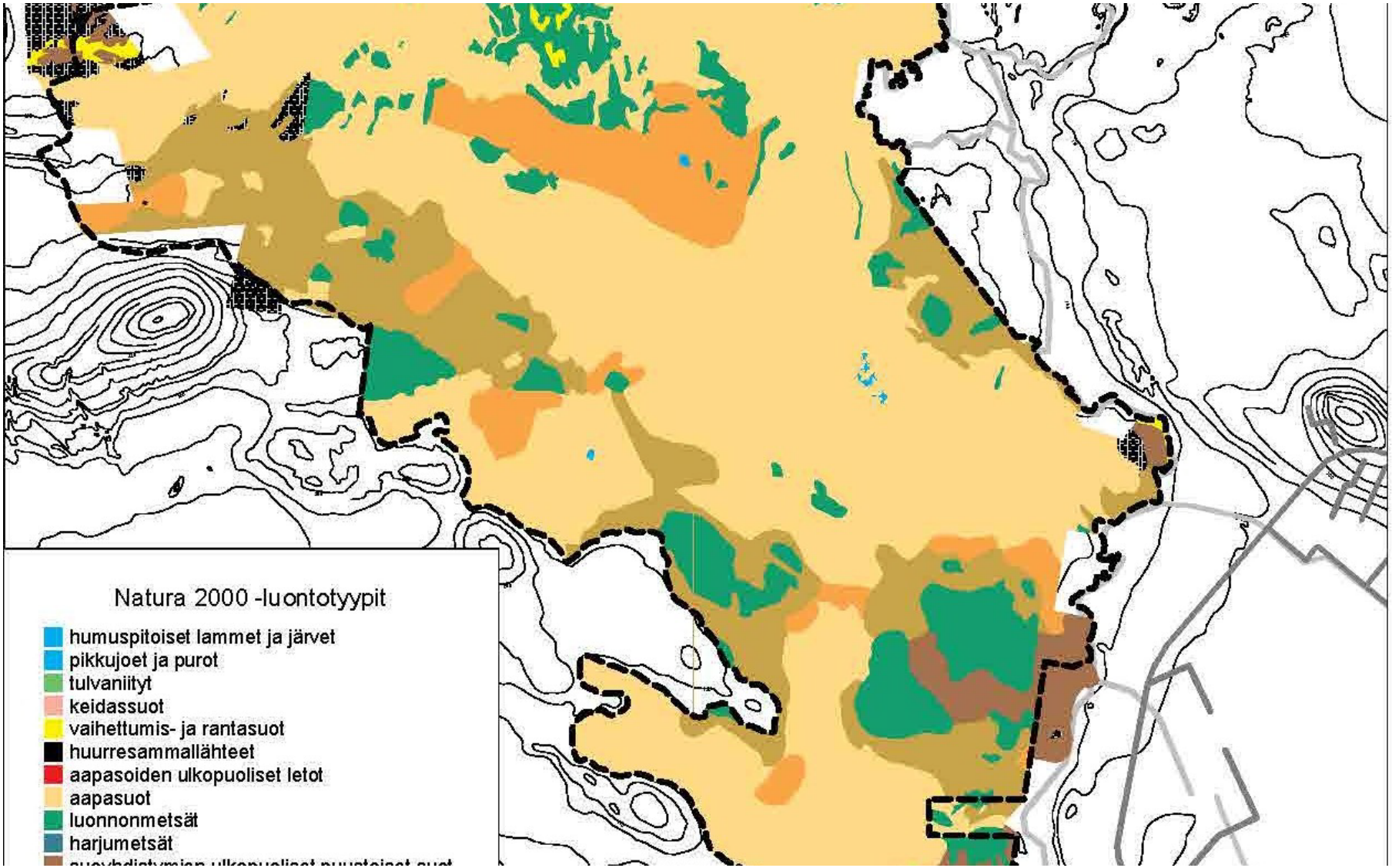

Moottorikelkkailureittejä ei suunnitella Natura- tai soidensuojelualueille. Viiankiaavan Natura-alueen länsiosassa kulkee kelkkaura, mk-reitin perustamiselle Natura-alueen ulkopuolelle ei ole toistaiseksi löytynyt ratkaisua.

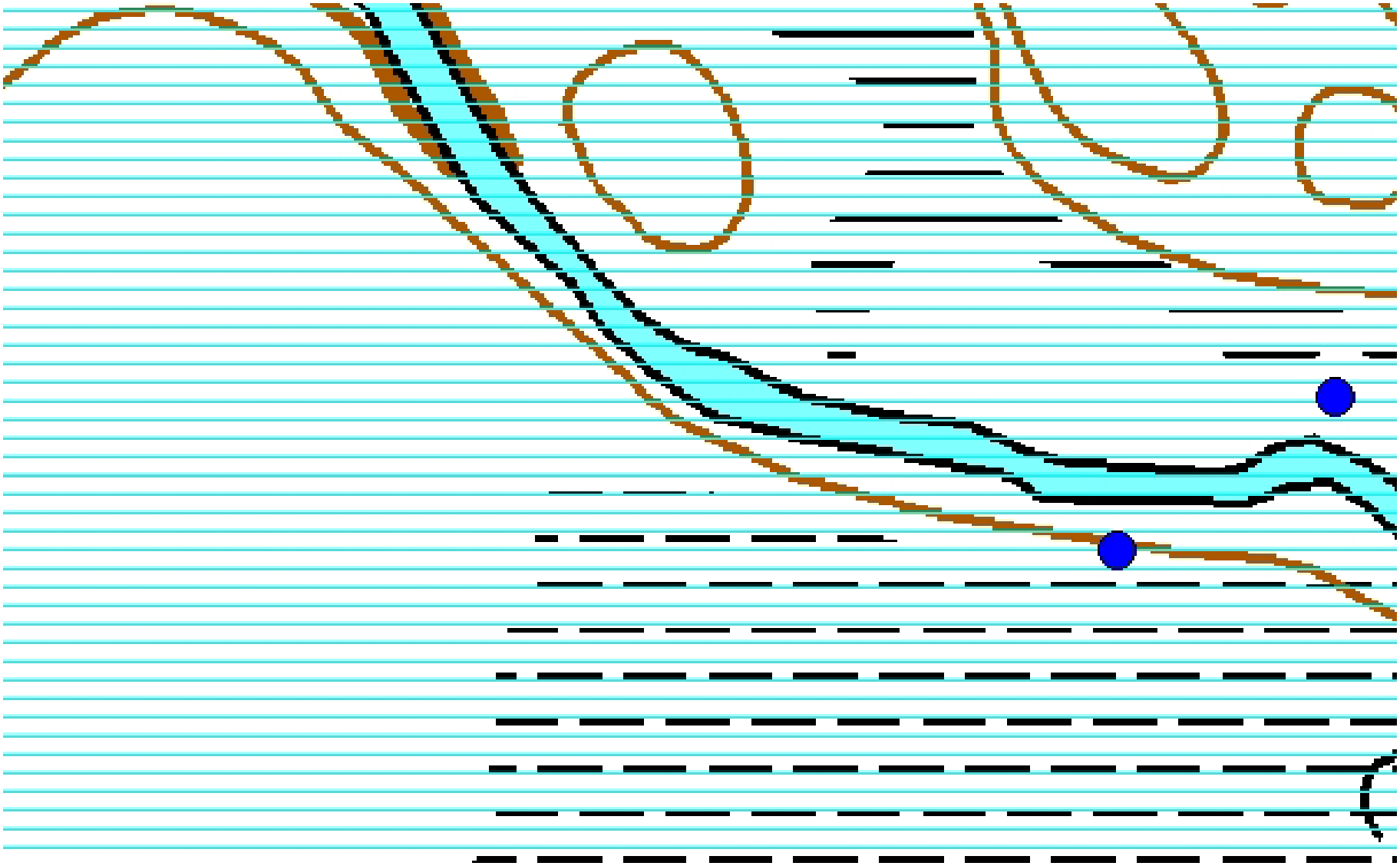

Laaksoarho esiintymän paikkatieto jokivarressa Hertta-rekisterin mukaan (SYKE). Reittisuunnitelmalausunnossa ELY-keskus esittää reitin linjausmuutoksia.

Saukon (Lutra lutra) lumijäljet, luontodirektiivin liitteen IVa tiukasti suojeltu laji, levähdys- ja lisääntymisalueet tärkeitä, laji liikkuu laajasti jokien varsilla, kanta vahvistunut, silmällä pidettävä laji (NT)

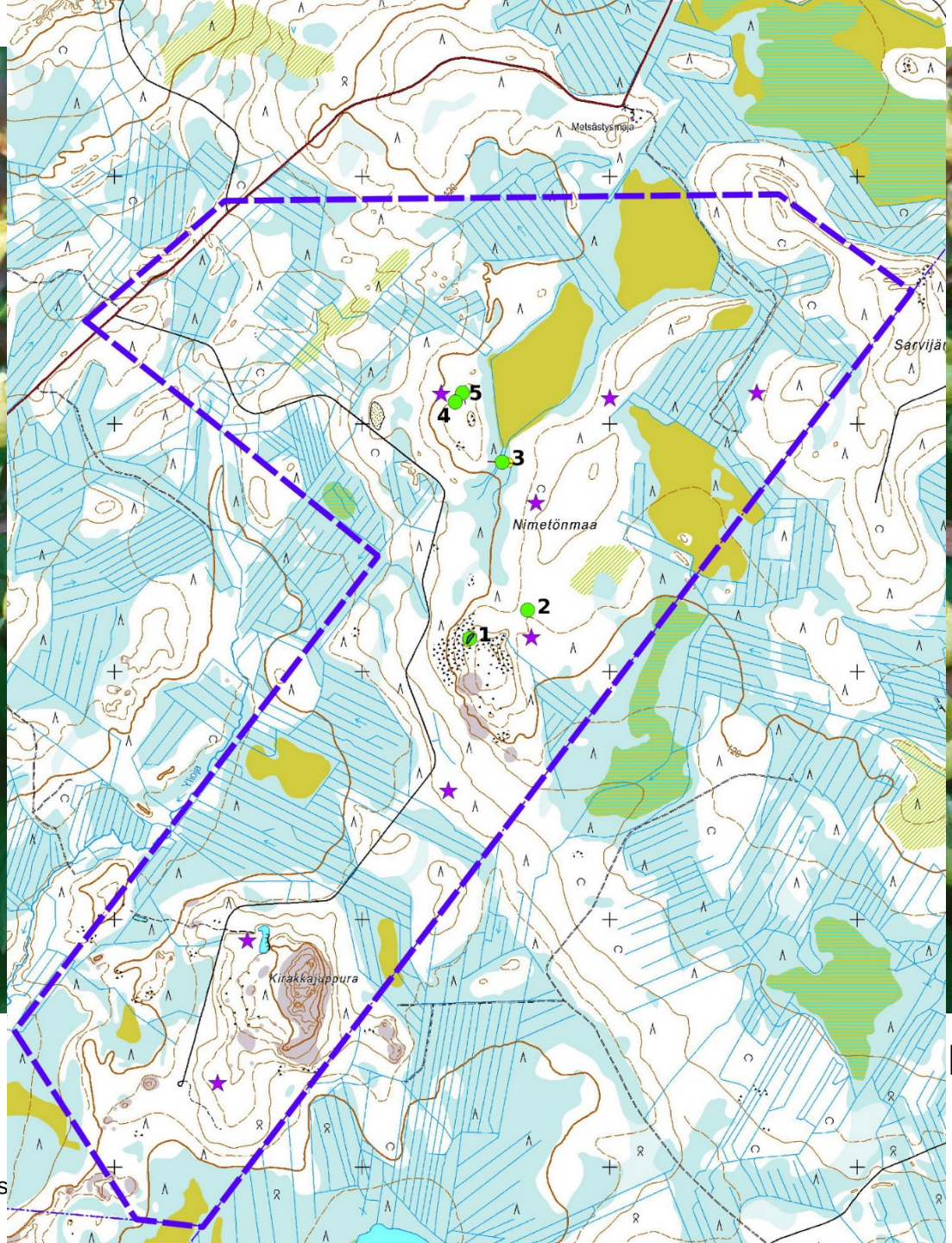

Arkeologiset kohteet tuuli- ja tikankontti puistossa

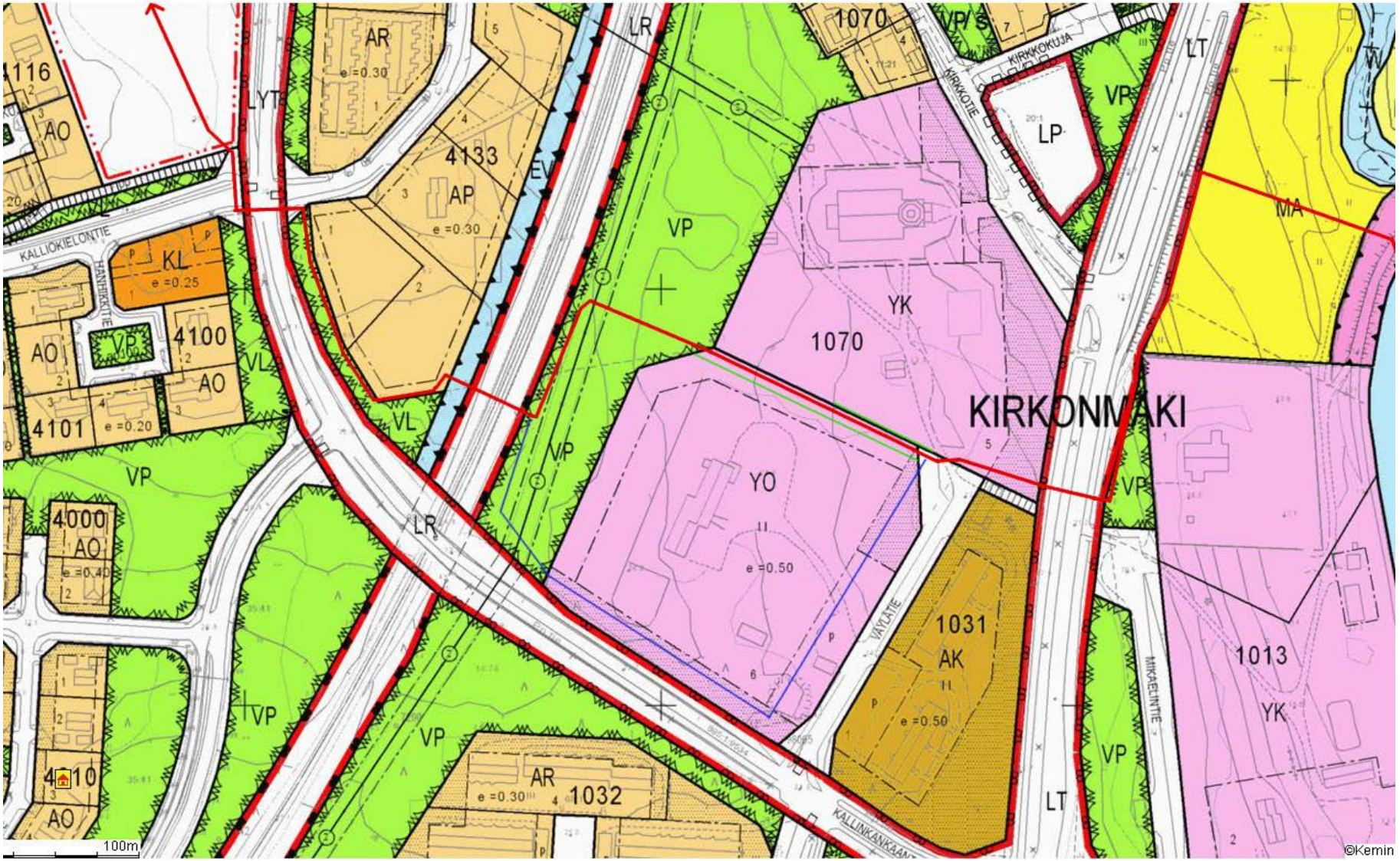

Moottorikelkkailureitin linjaus maantien, kirkon ja koulun välistä, raiteen yli ja asuinalueen kaavatien yli on hyvin haasteellista. Keminmaan keskusta, 2014.

Maa- ja merikotkan, sääksen ja muuttohaukan pesäreviirit otetaan huomioon reittisuunnitelmien alkuvaiheessa, moottorikelkkailureitit 1,2 - 2 km etäisyydelle

Kuva: Olli-Pekka Karlin

Liito-oravat katajassa

KIITOS !